

gynbt, og jeg haaber for mit Vedkommende, at de Par Byer, som endnu ikke ere komne med, og de forskjellige Landkrebse, hvor det endnu ikke er lykkedes at indføre Sundhedsvedtægterne, vilde indføre dem til Gavn for Alle.

Brun: Jeg kan i det Hele henholde mig til, hvad der af den sidste ærede Taler (H. Hage) er anført. Dog skal jeg tillade mig den Bemærkning, at naar det er sagt, at der ikke endnu er gjort nogen Erfaring om, hvad Sundhedsvedtægterne have virket, saa kan jeg ikke ganske billige denne Anskuelse. Allerede i den korte Tid, hvori Sundhedsvedtægterne have bestaaet, troer jeg, at man har gjort en ikke ringe Erfaring. Landalmuen har navnlig faaet Dinene aabnede for mange af de Mangler, som vare tilstede deels i, deels ved deres Boliger. Det er dog utvivlsomt det Første, som skal skee, at man faaer Dinene aabnede for, at Manglerne existere. Det er den store Fortjeneste, som Sundhedsvedtægterne have havt, at der indkommer talrige Begjæringer om at faae saadanne Mangler afhjulpne. Man maa ikke lægge de Sundhedsvedtægter hen, som man med stor Besværighed har faaet, og igjen komme til den gamle, affhyelige Tilstand, hvor Døden er en Følge af Forsømmelsen. Derfor bør denne Lov vedtages. Den er vistnok en af de vigtigste Love, som ere udkomne i de senere Aar. Den har forlænget Livet for Mange og vil forlænge det for mange Flere. Mit Ønske er endog at faae den endnu videre udført, at den maa være Grunlaget for en gjenneingribende Sundhedspolitik. Jeg maa derfor paa bedste Maade anbefale dette Lovforflags Vedtagelse. Mange Liv, troer jeg, vilde blive bevarede og mange Sygdomme vilde blive forebyggede ved dets Vedtagelse.

Scherning: Jeg hørte af den ærede sidste Taler Noget, som jeg ikke rigtig kan forstaae. Dersom jeg hørte ret, blev der sagt, at Mangfoldige havde søgt om at faae Hjælp til at faae deres Baaninger forbedrede (Brun: Nei!). Den ærede Taler talte om, at Indvaanerne vare blevne opmærksomme paa Feil ved deres Baaninger, og derfor havde Mangfoldige søgt at faae Midler til at afhjælpe dem,

indgivet Begjæring derom (Brun: Nei!). Ja, saa har jeg hørt feil; jeg synes, at det var Hovedubtalen af den ærede Rigsdagsmand. Det Øvrige forekom mig kun som Forsikringer, men dette som en Kjendsgjerning. Det skulde have været mig kjært at faae at vide, hvor Vedkommende kunde faae Midler til at udbedre deres Baaninger. Et Middel, hvorved mangfoldige Boliger kunde forbedres uden Sundhedsvedtægter, skal jeg paavise, og det bestaaer i Salg af Fæstegodset. Det har viist sig rundt omkring, at hvor Fæstegodset er blevet solgt, der ere efterhaanden Bygningerne blevne bedre, uden at Sundhedsvedtægterne have havt dermed at bestille. Endnu har jeg et andet Raad. Skaf større Velstand og Rigdom i Landet, saa behøver man ikke at gjøre sig den Uleilighed. Og staffles ikke Rigdom og Velstand, saa bliver den store Uleilighed ikke andet end smaa Plagerier. Naar den ærede næstsidste Taler (H. Hage) har sagt, at der var gravet Grøfter og derved ihjæse Sygdomme ophørt, saa kan han kun sige, at samtidigt med, at Hint skete, er ogsaa dette sket. Der er mangfoldige Exempler paa, at Thfus har raset i mange Aar i Træl, og uden Forandring paa eengang er hørt op. Det er altsaa Samtidigheben, som den ærede Taler opfatter som Forholdet mellem Aarsag og Virkning. Det gaaer ikke an; man maa være forsigtig i den Henseende. Jeg har paa ingen Maade nægtet, at der var visse Forhold, der vare erkjendte som skadelig virkende i saa Henseende; men de behøve aldeles ikke denne Politilov. Den Lov, der her foresligger, og de Sundhedsvedtægter, som støtte sig dertil, komme kun til at træde frem med en vis Nødvendighed, naar man vil gaae ud over det Nødvendige, thi, som det ærede Medlem har sagt, til det Nødvendige er der Regler og Magt nok tilstede, uden at disse Sundhedsvedtægter behøves.

Det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgkreds (A. Hage) har summeret mine Betragtninger over denne Sag op i et eneste Punkt, men det er en Feiltagelse, og ligeledes er det en Feiltagelse, naar han troer, at jeg har lært disse Gjenstande at kjende, som findes omtalte hos den af mig nævnte Forfatter, af denne. Jeg har nemlig levet paa Stedet, hvor Forsø-